

Materiały dla klasy IV cyklu sześcioletniego – AUDYCJE MUZYCZNE
maj – czerwiec 2020

1. Instrumenty dęte klawiszowe (miechowe) : akordeon, organy .
Do instrumentów dętych klawiszowych powietrze dostaje się wskutek ściskania i rozciągania miechów. Na instrumentach dętych klawiszowych gra się przy pomocy klawiatur.

AKORDEON ; podręcznik „W krainie muzyki " str. 99 - 100 .

Akordeon łączy cechy instrumentu dętego i perkusyjnego. Składa się z miecha, dwóch przegród z wiatrownicami, dwóch klawiatur: melodycznej (klawiszowej lub guzikowej) i basowej. Nad klawiaturą umieszczone są rejestry służące do zmiany barwy dźwięku. Wewnątrz instrumentu nie ma piszczałek lecz metalowe blaszki, których drgania są źródłem dźwięku.

Akordeon rozpowszechnił się na początku XX wieku.

Prezentacja instrumentu: www.orkiestrownik.pl

ORGANY ; podręcznik str. 101 – 103.

Organy są największym instrumentem muzycznym o skomplikowanej budowie. Składają się z wielu piszczałek różnej wielkości i kształtów. Grupa piszczałek o tej samej barwie dźwięku nazywa się rejestrem.

Główne części organów to:

- mechanizm powietrzny – **miechy** (pompują powietrze) i **wiatrownice** (rozdzielają powietrze do piszczałek)
- **piszczalki** – wykonane z metalu lub drewna o różnej długości i kształcie
- klawiatury : dwa lub trzy **manualy** (na nich gra się palcami) i **pedał** (klawiatura nożna)
- **rejestry** – włącza się i wyłącza za pomocą guzików; służą do cieniowania dynamiki i barwy dźwięku.

Współcześni wirtuozi organów: Józef Serafin, Julian Gembalski.

Zadanie: Wysłuchaj utworu organowego, napisz kompozytora, tytuł utworu , podaj wykonawcę utworu. Zapisz w zeszycie.

2. INSTRUMENTY STRUNOWE

Źródłem dźwięku w instrumentach strunowych jest drgająca struna. Brzmienie strun jest wzmocnione przez pudło rezonansowe lub płytę rezonansową (fortepian).

Instrumenty strunowe szarpane: gitara, harfa, klawesyn ; podręcznik str. 104-108. Należy przeczytać treść z podręcznika i zrobić notatkę w zeszytcie.

GITARA

Gitara ma pudło rezonansowe w kształcie ósemki z otworem rezonansowym; szeroka szyjka podzielona jest metalowymi progami co półtonu. Instrument ma sześć strun nastrojonych na dźwięki : E , A , d , g , h , e1 . Nuty dla gitary pisane są o oktawę wyżej od rzeczywistego brzmienia w kluczu wiolinowym.

HARFA

Współczesna harfa koncertowa ma 46 strun rozpiętych na trójkątnej ramie, w której jeden bok jest pudłem rezonansowym. Na harfie gra się palcami obu rąk, stopy obsługują pedały (siedem). Utwory na harfę zapisuje się na dwóch pięcioliniach w kluczu wiolinowym i basowym.

KLAWESYN

Klawesyn był popularnym instrumentem w epoce baroku (XVI, XVII wiek). Posiada pudło rezonansowe oparte na nogach, wewnątrz naciągnięte są struny połączone z klawiaturą; po naciśnięciu klawisza następuje szarpnięcie struny pomocy kołców. Brzmienie klawesynu jest delikatne i brzęczące, ponieważ dźwięk jest krótki.

Utwory na klawesyn notowane są na dwóch pięcioliniach w kluczu wiolinowym i basowym.

Utwory do wysłuchania: Jean- Philippe Rameau – Tambourin

www.muzykotekaszkolna.pl

W.A. Mozart – Koncert na flet i harfę KV 299

Joaquin Rodrigo – Concierto de Aranjuez

Zadanie: Podaj mistrzów – wirtuozów gitary, harfy, klawesynu ; z jakiego kraju pochodzą, jakie mają sukcesy. Odpowiedzi należy przesłać na adres

liberghausen@gmail.com

3. Instrumenty strunowe uderzane – fortepian (podręcznik strona 109-110)

Fortepian został skonstruowany na początku XVIII wieku. Posiada duże trójkątne pudło rezonansowe z płytą rezonansową. Na metalowej ramie naciągnięte są struny połączone mechanizmem młoteczkowym z klawiaturą. Pod pudłem fortepianu znajdują się dwa lub trzy pedały. Fortepian ma rozległą skalę, utwory zapisywane są na dwóch pięcioliniach w kluczu wiolinowym i basowym.

Wirtuozem fortepianu był **Ignacy Jan Paderewski** (1860 – 1941), swój autorytet i międzynarodową sławę wykorzystał w działalności politycznej na rzecz Polski.

Krzysztof Zimerman (ur. 1956) w wieku 19 lat zdobył I nagrodę na IX Międzynarodowym konkursie Chopinowskim. Koncertuje i zajmuje się pedagogiką.

Posłuchaj: Piotr Czajkowski – Koncert fortepianowy b-moll część I